

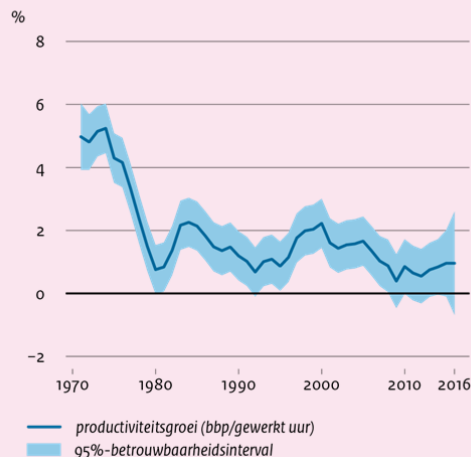
CPB aangewezen als National Productivity Board

Het CPB is aangewezen als *National Productivity Board (NPB)*. De NPB's zijn opgericht in 2016 op aanbeveling van de Europese Raad (a) en zijn verantwoordelijk voor:

- Diagnose en analyse van ontwikkelingen in productiviteit en concurrentievermogen;
- Onafhankelijke analyse van beleidsuitdagingen op dit gebied.

Het CPB doet onder andere onderzoek naar de *global productivity slowdown*: de groei van de structurele mondiale productiviteit mindert al jaren vaart. Omdat productiviteitsgroei een van de motoren is voor economische groei, is dit een zorgwekkend verschijnsel. Ook in Nederland lijkt de structurele productiviteitsgroei (figuur) te vertragen, alhoewel het altijd lastig is om deze geheel te scheiden van conjuncturele bewegingen. In de literatuur worden verschillende oorzaken geopperd voor de daling van de structurele productiviteitsgroei. (b)

Productiviteitsgroei lijkt te dalen

Bron: CPB (b) ([link](#)).

Een mogelijke oorzaak van lage productiviteitsgroei is de geringe verspreiding van kennis en technologie tussen bedrijven. De OESO vindt dat de productiviteitsgroei van hoogproductieve bedrijven (koplopers) en de rest (volgers) internationaal uiteenloopt. De productiviteit van internationale koplopers groeit flink, maar die van de volgers blijft achter. De OESO wijt dit aan het feit dat er minder spillovers van kennis en technologie zijn van internationale koplopers naar nationale koplopers. Het CPB doet voor Nederland onderzoek naar koplopers en volgers.(c) Hieruit blijkt dat in de laatste tien jaar de productiviteitsgroei van Nederlandse koplopers en volgers niet uiteen aan het lopen is. Dit geldt zowel voor de dienstensector, die in Nederland de grootste is, als voor de industriële sector. Er lijkt daarom ook geen aanleiding om vraagtekens te zetten bij het gebrek aan spillovers van nieuwe kennis en technologie binnen Nederland. De groep koplopers wisselt wel continu van samenstelling. Nederland wordt getypeerd door een relatief groot aandeel kleine bedrijven en die hebben ook een relatief groot aandeel in de groep koplopers. Omdat kleine bedrijven binnen korte tijd vrij snel kunnen groeien, verklaart dat deels de dynamische aard van de groep koplopers.

Een andere gesuggereerde oorzaak voor de vertraging van de productiviteitsgroei betreft het effect van marktmacht van bedrijven op de productiviteitsgroei. Bedrijven die actief zijn op minder competitieve markten, zullen minder prikkels hebben om productiviteitsverhogende investeringen door te voeren. Er lijkt steeds meer bewijs te zijn voor het feit dat marktmacht is toegenomen (met name in de VS). Aanscherping van het mededingingsbeleid kan dan uitkomst bieden. Het CPB gaat de relatie tussen ontwikkelingen in productiviteit en marktmacht verder onderzoeken voor Nederland.

(a) Europese Raad, 2016, Aanbeveling van de Raad van 20 september 2016 over de oprichting van nationale comités voor de productiviteit, (2016/C 349/01 ([link](#)).

(b) Bettendorf, L. e.a., 2017, Productivity Slowdown – Evidence for the Netherlands, CPB Notitie ([link](#)).

(c) Van Heuvelen, G.H., L. Bettendorf, G.W. Meijerink, Frontier firms and followers in the Netherlands, Achtergronddocument CPB, te verschijnen.